

Toimintasuunnitelma 2019

Alueellinen kehittämistehtävä: Etelä- ja Pohjois-Savo

Kuopion kaupunginkirjasto hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (660/2017) mukaisesti alueellista kehittämistehtävää toimialueenaan Etelä-Savo ja Pohjois-Savo. Alueellisella kehittämistehtävällä luodaan edellytyksiä toimialueen yleisten kirjastojen toiminnan vahvistumiselle voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti.

Tavoitteet

Alueellinen kehittämistehtävä toteutetaan kirjastolaissa säädetyn palvelutehtävän mukaisesti.

Toimintavuoden 2019 tavoitteena on toimialueen yleisten kirjastojen verkostoitumisen ja yhteistyön tukeminen sekä osaamisen monipuolinen kehittäminen. Osaamisen kehittämisen toimenpiteet ja painopisteet vuonna 2019 pohjautuvat kirjastolakiin, vuoden 2018 kehittämistyössä ilmenneisiin kehittämistarpeisiin, syksyllä 2018 toteutettuun osaamistarpeiden kartoitukseen, alueellisen kehittämistyön suunnitteluryhmän näkemykseen sekä kansalliseen koulutussuunnitteluun ja yhteistyöhön.

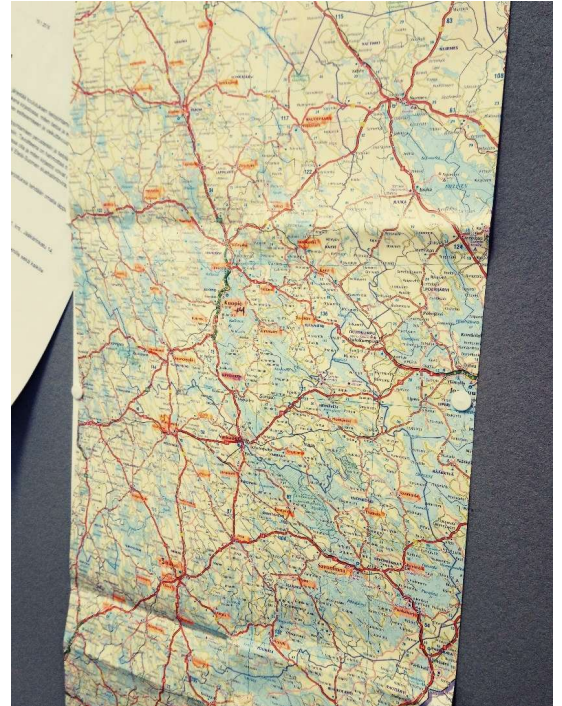
Vankilakirjastoyhteistyön tavoitteena on asiantuntija-avun tarjoaminen Kuopion vankilaan ja sen laajentaminen myös toimialueen muihin suljettuihin vankiloihin sekä hyvä yhteistyö Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden vankilakirjastotyötä hoitavien kirjastojen kanssa. Tässä yhteydessä tavoitteena on muun muassa osallistua mallintamaan yhdessä, mitä asiantuntija-apu alueellisena kehittämistyönä toteutettavassa vankilakirjastoyhteistyössä sisältää. Lähtökohtana on vankeuslain (767/2005) 11 luvun 4 §, jonka mukaan vankilan kirjaston on toimittava yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa ja sen toiminnan tulee vastata yleisten kirjastojen toimintaperiaatteita. Asiantuntija-apu on näiden periaatteiden tunnetuksi tekemistä.

Toteutustapa

Verkostoituminen ja yhteistyö

Vuonna 2018 aloitetut kierrokset alueen kirjastoissa saatetaan loppuun vuoden 2019 alkupuolella. Kierroksilla on tehty tutuksi kehittämistyötä ja sen mahdollisuuksia, tutustuttu, viestitty ajankohtaisista asioista, havainnoitu hyviä käytänteitä toisille jaettavaksi ja tehty laadullista osaamistarpeiden kartoitusta. Yhteistyön ja toiminnan suunnittelun kannalta kierrokset on koettu tärkeiksi. Systemaattista kirjastojen kiertämistä ei tämän jälkeen ole tarpeen enää tehdä vuonna 2019. Panostetaan hyviin yhteistyösuhteisiin alueen kirjastoihin, avoimeen toimintaan ja kirjastojen osallistamiseen.

Itä-Suomen laajuisen, Mikkelin seutukirjaston hallinnoiman hankkeen *Itä-Suomen kirjastojen osajat* myötä muodostui vuoden 2018 aikana osajaverkostoja, jotka kattavat koko Itä-Suomen alueen. Hankkeen myötä muodostuneet verkostot ovat senioriosaajat, digiosaajat ja alle kouluikäiset lapset ja lapsiperheet. Osana alueellista kehittämistehtävää tuetaan vuoden 2019 alusta alkaen osajaverkostoja oman toimialueemme kirjastohenkilöstön osalta (Etelä- ja Pohjois-Savo) ja tehdään yhteistyötä verkostojen tukemisessa Joensuun alueellista kehittämistehtävää hoitavan kirjaston kanssa. Verkostoja koordinoidaan, ydinryhmien tapaamisia resursoidaan ja toiminnan tiedottamista tuetaan. Lisäksi alueella toimii Itä-Suomen laajuinen nuorisomuuntajien verkosto, jonka toimintaa tuetaan vastaavalla tavalla. Tarvittaessa perustetaan myös muita verkostoja.

Järjestetään ainakin yksi verkostoitumispäivä alueen kirjastohenkilökunnalle sekä kehittämispäivä alueen kirjastonjohtajille ja esimiehille. Tuetaan johtajien ja esimiesten verkostoitumista ja osaamista säännöllisesti järjestettävillä virtuaalisilla aamukahveilla, jolloin on tilaisuus keskustella vapaamuotoisesti ajankohtaisista ja sovitusta teemoista. Kehitetään lisäksi alueen kirjastohenkilökunnan verkostomaiseen työtapaan ja yhteistyöhön liittyvää osaamista esimerkiksi kiertävän pienryhmävalmennuksen avulla. Verkostomaisen työtavan omaksuminen on tärkeää alueellamme, sillä etäisyydet ovat pitkiä ja alueella on paljon pieniä kirjastoja.

Tehdään vuoden aikana yhteinen Savon kirjastohenkilökunnan tutustumismatka Helsingin uuteen keskustakirjastoon Oodiin. Tutustumismatka on erinomainen mahdollisuus uuden oppimiseen, oman kirjaston toiminnan kehittämiseen ja yhteistoiminnan edistämiseen. Tarkastellaan lisäksi mahdollisuutta tehdä yhteinen opintomatka kirjamesuille.

Osaamisen kehittäminen

Tuetaan mahdollisuutta lähteä vertaisoppimaan toiseen toimialueen kirjastoon. Ensimmäisen toimintavuoden aikana saatujen kokemusten perusteella on koettu, että vertaisoppiminen on sellainen osaamisen kehittämisen ja verkostoitumisen muoto, jota kannattaa kehittää. Alueellisen kehittämistehtävän informaattorit ovat kartoittaneet sopivia vertaisoppimisen paikkoja kirjastokierrosten yhteydessä. Tehdään vertaisoppimisesta selkeä konsepti ja tiedotetaan siitä aktiivisesti, jotta kynnys lähtemiseen olisi mahdollisimman alhainen. Vertaisoppiminen on tehokas keino kehittää henkilöstön osaamista, jakaa hyviä käytänteitä ja verkostoitua.

Panostetaan monimuotoiseen koulutukseen. Perinteisten koulutuspäivien yhteyteen tuodaan enemmän osallistumista ja keskustelua. Lähetetään koulutuspäivät etänä Adobe Connectin avulla, sillä etäosallistujien määrä alueellamme on havaittu suureksi. Pohditaan myös etälähetysten

yhteyteen osallistavia tehtäviä etäosallistujille. Suunnitellaan yksittäisten koulutuspäivien sijaan oppimiskokonaisuuksia, joihin sisältyy myös esimerkiksi webinaareja, aineistonostoja, lähiohjausta tai verkossa työskentelyä. Kokeillaan rohkeasti myös muita mahdollisia osaamisen kehittämisen muotoja. Tuotetaan mahdollisimman paljon sellaisia webinaareja, joiden tallenteet voi myös katsoa myöhemmin.

Kokemusten perusteella yksi erittäin hyvin alueellamme toimiva osaamisen kehittämisen muoto on kiertävä pienryhmäopastus. Pienryhmäopastus kehittää etenkin sellaisia kirjastoja, joiden henkilökunnalla ei ole mahdollisuutta osallistua koulutuspäiviin. Osallistumisen kynnyks on matala, sillä opastukset ovat puolen päivän mittaisia ja niitä järjestetään useilla eri paikkakunnilla, jolloin aikaa ei mene pitkiin matkoihin. Osallistumistapa on keskusteleva ja vuorovaikutteinen. Opastus on käytännönläheistä ja osallistajat pääsevät itse tekemään ja osallistumaan. Hyödynnetään kiertävää pienryhmäopastusta myös vuonna 2019.

Koulutussuunnittelussa pyritään pitkän tähtäimen suunnitteluun, mutta tarvittaessa reagoidaan akuuttiin tarpeeseen nopeasti. Vuoden 2019 koulutusten painopisteitä on suunniteltu kirjastolain pohjalta, huomioiden syksyllä 2018 toteutetun osaamistarpeiden kartoituksen tulokset sekä kirjastokierrosten yhteydessä nousseet kirjastojen toiveet ja tarpeet. Painopisteistä on keskusteltu myös kansallisesti alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen kesken. Alueellisen kehittämistyön suunnitteluryhmä on linjannut osaamisen kehittämisen painopisteet vuodelle 2019. Painopisteet ovat verkostomaiseen työtapaan ja yhteistyöhön liittyvä osaaminen (toimenpiteet kuvattu edellä), nuorten kirjastopalvelut, seniorityö ja digitaidot.

Nuorten kirjastopalveluihin on tärkeää panostaa nykyistä enemmän. Tarvitaan osaamista ja välineitä erityisesti toiminnansuunnitteluun, nuorten kohtaamiseen, pelimaailman tuntemiseen ja aineistojen sisältöjen tuntemiseen liittyen. Seniorikirjastotyössä keskeisiä ovat erilaiset työmuodot, kuten kotipalvelu ja seniorivinkkaus, sekä aineistojen sisältöjen tuntemus.

Syksyllä 2018 alueellamme järjestettiin kattava digikoulutuskokonaisuus, joten keskitytään vuonna 2019 digitaidoissa muuhun osaamisen kehittämiseen kuin varsinaisiin koulutuspäiviin. Tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja muualla järjestettävistä koulutuspäivistä, kerätään yhteen hyödyllisiä aineistoja ja ratkotaan arjessa ilmeneviä ongelmia yhdessä. Digitaidoista vastaava informaatikko toimii kansallisessa digityöryhmässä ja viestii tietoa alueen kirjastoille sekä toimii tutorina, jonka puoleen voi kääntyä digitaitoihin ja digiopastamiseen liittyvissä asioissa. Haastetaan kirjastoja aktiiviseen digitaitojen ylläpitämiseen ja kehittämiseen esimerkiksi kuukausittaisilla digitaitohaasteilla, joissa huomioidaan sekä perustasoiset että edistyneemmät käyttäjät.

Johtajille ja esimiehille järjestetään koulutusta työhyvinvointiosaamiseen liittyen. Työhyvinvointiosaaminen nousi keskeiseksi osaamisen kuiluksi syksyn 2018 osaamistarpeiden kartoituksen johtajien osiossa.

Viestintä

Viestinnällä tähdätään hyvien käytänteiden, ideoiden ja kokemusten sekä ajankohtaisten asioiden jakamiseen tehokkaasti. Pääasiallinen viestintäkanava on Savon kirjastojen uutiskirje <http://savonuutiskirje.wordpress.com>. Uutiskirje on sivusto, joka sisältää kaikki ajankohtaiset asiat, koulutukset, blogin, ideapankin, esittelyjä alueen kirjastoista sekä muun muassa tietoa vertaisoppimisesta. Sivustolle kerätään yhteen myös kaikki tuottamamme webinaarit ja muita hyödyllisiä linkkejä. Alueen kirjastoja kannustetaan osallistumaan uutiskirjeen sisällöntuotantoon. Uutiskirjettä markkinoidaan aktiivisesti. Vuonna 2019 uutiskirjeestä otetaan käyttöön laajempi versio, joka mahdollistaa sen tehokkaan kehittämisen. Käytössä on myös Savon kirjastojen yhteinen Facebook-ryhmä.

Savon kirjastojen uutiskirje

- Pysy kuulolla! -

Mikä ihmeen nuorisomuuntaja?

marraasku 21, 2018
savonuutiskirje

Nuorisotyöntekijä? Pomminpurkaja? Jonkin sortin sähkötekniikko? Itä-Suomen AVIn ja Nuorten Palvelu ry:n järjestämä Nuorisomuuntaja kirjastoille -valmennus on herättänyt paljon kysymyksiä ja kiinnostusta.

- Koulutustoiveet -

Vuoden 2019 aikana tutkitaan ja kokeillaan yhteisen oppimisolun käyttöönottoa yhteistyössä valtakunnallisen kehittämistehtävän kirjaston kanssa.

Vankilakirjastoyhteistyö

Vankilakirjastoyhteistyö käynnistettiin Kuopion vankilan kanssa vuonna 2018 Rikosseuraamuslaitoksen ohjeistuksen mukaisesti, yhteistyössä muiden vankilakirjastotyötä hoitavien kirjastojen (Turku, Oulu, Tampere) kanssa. Yhteistyö jatkuu edelleen vuonna 2019. Vuoden aikana jatketaan yhteistyötä Kuopion vankilan kanssa ja avataan keskusteluyhteys alueen muihin suljettuihin vankiloihin, joita ovat Mikkelin vankila ja Sukevan vankila, ja tarjotaan asiantuntija-apua ja keskustellaan yhteistyöstä.

Antokaukolainaus

Yhtenä alueellisen kehittämistehtävän toteutustapana esitetään kirjastolain esitöissä kaukolainojen antaminen muille yleisille kirjastoille, ja tästä antokaukolainauksesta syntyvät postituskulut katsotaan katettavaksi valtionavustuksella.

Kansallinen yhteistyö

Alueellista kehittämistyötä hoitavat henkilöt ovat aktiivisesti mukana kansallisessa yhteistyössä ja osallistuvat muiden alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen välisiin tapaamisiin ja viestintään, hyvien ideoiden jakamiseen ja kansallisella tasolla tehtävään kehittämistoiminnan suunnitteluun. On huomioitava myös alueellista kehittämistyötä hoitavan henkilöstön oman osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen samassa linjassa muiden alueiden alueellista kehittämistyötä hoitavien henkilöiden kanssa. Osaamisen kehittämiseen voivat kuulua

kouluttautumisen lisäksi esimerkiksi vierailut muihin alueellista kehittämistehtävää hoitaviin kirjastoihin.

Kuopion kaupunginkirjasto toimii alueellisen kehittämistehtävän kirjastona yhteistyössä muiden alueellista kehittämistehtävää hoitavien yleisten kirjastojen, valtakunnallista kehittämistehtävää hoitavan yleisen kirjaston ja muiden kirjastojen kanssa, muodostaen yhdessä kansallisen kirjastoverkon.

Hankkeeseen osallistuvien henkilöiden määrä

Lähipalvelu- ja aluepäällikkö (60 %): Alueellisen kehittämistehtävän strategiatyö, vuosikello, suunnittelu ja organisointi, avustushakemusten valmistelu, yhteisten kokousten ja muun yhteistoiminnan järjestäminen, palautteen kerääminen, arviointi ja toiminnan kehittäminen, raportointi, talousseuranta, valtakunnalliseen yhteistoimintaan osallistuminen sekä muut kehittämistehtävän hoitamiseen liittyvät tehtävät.

Informaatikko (60 %): Tiedotuksen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen, koulutussuunnittelusta vastaaminen, muut osaamisen kehittämiseen liittyvät tehtävät.

Informaatikko (60 %): Digitaitoihin liittyvä osaamisen kehittäminen ja mentorointi, etälähetysten ja webinaarien tuottaminen, muut osaamisen kehittämiseen liittyvät tehtävät

Informaatikko (60 %): Koulutusteemoihin liittyvä muu osaamisen kehittämisen suunnittelu, vertaisoppimisen kehittäminen, verkostojen koordinointi, mentorointi orientaationa pedagogiikka, mediakasvatus, lasten ja nuorten kirjastopalvelut

Kirjastovirkailija (30 %): Vankilakirjastotyö

Kirjastovirkailija (20 %): Antokaukolainaus

Kirjastotoimenjohtaja (10 %): Suunnitteluun, raportointiin ja arviointiin osallistuminen, valtakunnalliseen ja toimialueen yhteistoimintaan osallistuminen, talousseuranta, avustushakemus

Asiakas- ja kokoelmapäällikkö (5 %): Suunnitteluun osallistuminen

Järjestelmä- ja verkkopäällikkö (5 %): Suunnitteluun osallistuminen, oppimisalustan hallinnointi

Tietoverkkoasiantuntija (5 %): Etälähetykset, webinaarit, muu tietotekninen konsultointi

Hallintosihteeri (5 %): Talousasiat ja niihin liittyvä ohjeistus

Talousarvio 2019

Henkilöstökulut, 3,2 htv: 140 000

Antokaukolainauksen postikulut 9000

Täydennyskoulutus (alueen kirjastohenkilökunnalle järjestettävä täydennyskoulutus, AKE-työntekijöiden täydennyskoulutus) 18 000

Majoitus- ja ravitsemispalvelut 15 000

Tilavuokrat 2 000

Tietotekniikka-, puhelin-, toimisto- ja painatuskulut 15 000

Matkakulut (alueellista työtä tekevien kokous- ja koulutusmatkakulut, alueellisten työryhmien ja verkostojen matkakulut, luennoitsijat, vertaisoppiminen, opintomatkan henkilökuljetukset) 15 000

Vankilakirjastotyöhön liittyvät toimintakustannukset 2000

Talousarvio yhteensä: 216 000